Raadsvoorstel

Onderwerp:	Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2030
Portefeuillehouder:	R. van Asselt
Datum college besluit:	28 september 2026
Behandelend ambtenaar:	Rachid Amidouche en Martine Kooiker
Registratienummer:	GZDGCB2791584/2814132

Inleiding

Jaarlijks legt het college de gemeenteraad het ontwerp van de begroting ter vaststelling voor. De Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2030 is de eerste begroting van de nieuwe bestuursperiode. Net als andere gemeenten in Nederland heeft onze gemeente de komende jaren te maken met minder financiële middelen van het Rijk om de taken uit te voeren. De begroting die nu voorligt is in 2027 desondanks structureel sluitend.

Voorstel Raadsbesluit

De gemeenteraad van de gemeente Culemborg besluit:

1. De Programmabegroting 2027 vast te stellen en in te stemmen met de Meerjarenraming 2028-2030 (GZDGCB2791584/2814280), inclusief de daarin opgenomen mutaties in reserves en kredieten.
2. In te stemmen dat daarmee voor deze raadsperiode de taakvelden, indicatoren en thema's zijn ondergebracht in vijf begrotingsprogramma's:
    1. Prettig wonen, leven en ondernemen
    2. Levendige en veilige stad
    3. Iedereen doet mee
    4. Samen voor onze stad
    5. Langjarig financieel gezond
3. De volgende bestemmingsreserves met ingang van 2027 op te heffen:
    a. reserve Buurtbudgetten
    b. reserve Flexibele arbeidsvoorwaarden
    c. reserve Flexibiliteit en mobiliteit
    d. reserve Maatschappelijke Grote Projecten
    e. reserve Ravijnjaar
    f. reserve Vluchtelingenopvang

Argumenten

1.1 De raad heeft de wettelijke bevoegdheid om de begroting voor het komende jaar vast te stellen.
In artikel 191 van de Gemeentewet staat dat de raad de begroting vaststelt in het voorafgaande jaar. De meerjarenraming – die in hetzelfde document is opgenomen – stelt de raad officieel niet vast. Maar de raad ziet er op basis van artikel 189 Gemeentewet wel op toe dat de begroting meerjarig structureel en reëel in evenwicht is. Daarom is het belangrijk dat de raad wel een oordeel vormt over de meerjarenraming.

1.2 De begroting geeft inzicht in de beleidsvoornemens en beleidsuitvoering voor 2027 en de jaren daarna.
De begroting geeft de beleidsvoornemens weer en de baten en lasten die daarmee gemoeid zijn. Tegelijk met de maatregelen om duurzaam financieel gezond te worden, blijven we investeren in onze stad. We bouwen woningen voor nieuwe generaties inwoners, investeren in een toekomstbestendig energiesysteem, werken aan veilige en aantrekkelijke wijken, versterken de sociale basis en zorgen ervoor dat inwoners die ondersteuning nodig hebben daarop kunnen blijven rekenen. Ook investeren we in de kwaliteit van onze openbare ruimte, onze scholen, sportvoorzieningen en maatschappelijke accommodaties.

1.3 De begroting is structureel sluitend in 2027, 2029 en 2030.
De financiële ruimte is ten opzichte van de vorige begroting aanzienlijk afgenomen. Dat komt grotendeels doordat een aantal ontwikkelingen een groot beslag doet op onze budgetten. Dat zijn niet alleen beheers-, onderhouds- en vervangingsplannen en noodzakelijke investeringen In de ambtelijke organisatie. Ook landelijke en regionale ontwikkelingen zorgen voor budgettaire tegenvallers. Het college heeft daarom een aantal keuzes moeten maken om de begroting sluitend te kunnen presenteren. Zo zijn alleen noodzakelijke ontwikkelingen opgenomen, maken we gebruik van twee opties die de financiële wet- en regelgeving sinds kort bieden, passen we de systematiek van de ozb-heffing aan en stellen we voor het subsidieplafond voor de komende jaren te verlagen. Het jaar 2027 sluit daardoor met een structureel saldo van € 4.000. In 2028 vertoont de begroting een tekort, vanaf 2029 is er weer een positief saldo.

1.4 De begroting bevat verschillende verschuivingen in reserves en investeringskredieten.
Met het vaststellen van de begroting accordeert de raad ook de verschuivingen in reserves en kredieten daarin. Voor de controles die de accountant uitvoert, is het belangrijk dat die accordering zichtbaar is. Daarom is deze expliciet als beslispunt in het raadsvoorstel opgenomen en zijn de overzichten opgenomen in de begrotingsprogramma's. U vindt de wijzigingen in investeringskredieten in elk begrotingsprogramma onder 'Wat gaan we investeren'. De stortingen in en onttrekkingen aan reserves zijn toegelicht in elk begrotingsprogramma onder 'Wat mag het kosten'.
Een totaaloverzicht van de stortingen in en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen is opgenomen in de financiële begroting, in het onderdeel Financiële positie.

2.1 De begroting is op een nieuwe manier opgezet.
De begroting is als volgt opgebouwd:

- De beleidsbegroting met daarin de inhoudelijke en financiële kaders in vijf nieuwe begrotingsprogramma's. De beleidsbegroting bevat ook negen paragrafen, die een dwarsdoorsnede geven van de begroting op een aantal – deels wettelijk verplichte – onderwerpen.
- De financiële begroting, waarin het overzicht van baten en lasten is opgenomen, evenals een uiteenzetting van de financiële positie en het totaaloverzicht van de baten en lasten per taakveld.

In de financiële verordening is vastgelegd dat de raad aan het begin van een raadsperiode de programma-indeling voor die periode vaststelt. De nieuwe indeling in vijf programma's is tot stand gekomen in overleg met de auditcommissie en sluit aan bij het Coalitieakkoord.

Met deze nieuwe indeling zetten we een stap naar een meer inzichtelijke en toekomstgerichte planning- en controlcyclus, die de raad beter ondersteunt in zijn kaderstellende en controlerende rol en die tegelijkertijd voor inwoners beter leesbaar is.

2.2 Ook de thema's, taakvelden en indicatoren zijn ondergebracht onder de nieuwe programma's.

Het aantal thema's is in deze begroting teruggebracht, ze sluiten inhoudelijk nu beter aan bij de maatschappelijke opgaven van deze tijd en bij de ambities voor de komende jaren. Ook deze indeling is afgestemd met de auditcommissie. De nieuwe indeling maakt het mogelijk om de baten en lasten in ieder programma weer te geven per thema. Op die manier is de verbinding tussen doelen, activiteiten en middelen versterkt, waardoor duidelijker zichtbaar wordt welke resultaten we willen bereiken voor onze inwoners en welke financiën daarmee gemoeid zijn. De thema's zijn – onafhankelijk van de programma-indeling – langjarig te gebruiken.

Onder ieder programma vindt u een overzicht van de daarbij behorende beleidsindicatoren. Een overzicht van taakvelden per programma is opgenomen aan het einde van de financiële begroting, onder Taakveldoverzicht.

3.1 Een aantal bestemmingsreserves wordt ingezet als "surplus" om de begroting structureel te dekken.
In deze begroting maken we gebruik van mogelijkheden die het kabinet en de provincie sinds kort bieden om gemeenten te ondersteunen die een goede vermogenspositie hebben, maar toch structurele financiële uitdagingen hebben. We gebruiken de optie om het "surplus" van onze financiële reserves in te zetten als structureel dekkingsmiddel. Concreet betekent dit dat we een aantal bestemmingsreserves waarop op dit moment geen uitgaven op gepland staan laten vrijvallen om de begroting sluitend te kunnen presenteren – en daarmee de voorzieningen in Culemborg in stand te houden en het beheer en onderhoud van onze eigendommen te kunnen voortzetten.
Meer hierover is opgenomen in het hoofdstuk 'Financieel perspectief' en onder 'Wat mag het kosten' in de programma's 3. 'Iedereen doet mee' en 4. 'Samen voor onze stad'.

Kanttekeningen

1.1 Ondanks de positieve saldi voor 2029 en 2030 blijft voorzichtigheid nodig.
Het begrotingsresultaat oogt op de langere termijn positief, maar er zijn er de komende jaren nog grote financiële uitdagingen. Er staan over een paar jaar nog grote investeringen op stapel en we hebben wendbaarheid en weerbaarheid nodig in onze begroting, om de gevolgen van de wisselende - en nog altijd onvoldoende hoge - rijksbijdragen op te kunnen vangen. Er is op dit moment nog steeds geen ruimte voor nieuwe ambities in de komende jaren. Daarom stellen we de raad voor om een volgende stap te zetten in de ombuigingsoperatie die we drie jaar geleden hebben ingezet. We stellen voor om de maanden tussen de begroting 2027 en de kadernota 2028 te benutten om opnieuw een aantal ombuigingen voor onze begroting uit te werken, prioriteiten te stellen in onze uitgaven en daarmee budget vrij te spelen voor ontwikkelingen en opgaven die belangrijk zijn. We werken daarvoor een procesvoorstel uit en leggen dat aan uw raad voor.

1.2 De septembercirculaire van het Gemeentefonds is niet verwerkt in de begroting.
De septembercirculaire van het Gemeentefonds is niet verwerkt in de ontwerpbegroting. Dat is gebruikelijk, omdat deze circulaire op een te laat moment komt om te kunnen verwerken in het meerjarig perspectief. Op dit moment analyseren we de effecten van deze circulaire. Zoals gebruikelijk, verwerken we die effecten in een informatienotitie. Deze informatienotitie ontvangt de raad vóór de behandeling van de begroting. Op deze manier heeft de raad de beschikking over alle informatie die nodig is om een afgewogen besluit te nemen over de begroting.

Kosten, Baten, Dekking

In de begroting is het volgende meerjarenperspectief opgenomen:

(bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Primitieve Begroting	1.637	1.431	2.590	2.363
Voorjaarsrapportage 2026	-599	-554	-625	-621
Najaarsrapportage 2026	-159	-221	-79	-91
Uitgangspositie programmabegroting 2027 - 2030	**878**	**657**	**1.886**	**1.651**
Gemeenschappelijke regelingen	-600	-765	-692	-783
Ombuigingen	804	869	954	1.039
Ontwikkelingen	-1.316	-1.769	-2.118	-428
Gemeentefonds	1.162	1.130	1.234	1.513
Loon- en prijsontwikkeling	-1.321	-1.301	-1.294	-1.293
Kapitaallasten	166	524	461	270
Budgetneutrale wijzigingen	0	0	0	0
Overige mutaties < 10.000	-6	4	4	4
Totaal wijzigingen programmabegroting	**-1.109**	**-1.307**	**-1.451**	**322**
Saldo financieel meerjarenperspectief 2027 - 2030	**-231**	**-650**	**435**	**1.973**
Waarvan incidenteel	235	43	0	0
Structureel saldo Programmabegroting 2027-2030	**4**	**-607**	**435**	**1.973**

Personele en/of Juridische gevolgen

Niet van toepassing.

Communicatie en Burgerparticipatie

Op grond van artikel 190 lid 2 van de Gemeentewet ligt de ontwerpbegroting voor een ieder ter inzage.
Op verzoek is deze ook algemeen verkrijgbaar.

Bijlagen:

1. Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2030 (GZDGCB2791584/2814280)
2. Informatienotitie effecten septembercirculaire 2026 (GZDGCB2791584/2815557)

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB2791584/2814132

De gemeenteraad van de gemeente Culemborg besluit:

1. De Programmabegroting 2027 vast te stellen en in te stemmen met de Meerjarenraming 2028-2030 (GZDGCB2791584/2814280), inclusief de daarin opgenomen mutaties in reserves en kredieten.
2. In te stemmen dat daarmee voor deze raadsperiode de taakvelden, indicatoren en thema's zijn ondergebracht in vijf begrotingsprogramma's:
    1. Prettig wonen, leven en ondernemen
    2. Levendige en veilige stad
    3. Iedereen doet mee
    4. Samen voor onze stad
    5. Langjarig financieel gezond
3. De volgende bestemmingsreserves met ingang van 2027 op te heffen:
    a. reserve Buurtbudgetten
    b. reserve Flexibele arbeidsvoorwaarden
    c. reserve Flexibiliteit en mobiliteit
    d. reserve Maatschappelijke Grote Projecten
    e. reserve Ravijnjaar
    f. reserve Vluchtelingenopvang

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 5 november 2026.

De griffier
D. van der Harst

De voorzitter
M.A. Mulder